

**Değerli Meclis Başkanım,
Antalya Ticaret Borsası'nın Değerli Meclis Üyeleri,
Kıymetli Basın Mensupları,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Değerli Arkadaşlar,
Ülkemiz, kentimiz ve sektörümüz zorlu bir dönemi hep birlikte yaşıyoruz.

Faiz, döviz ve enflasyon gibi ekonomik sorunlarla mücadele ediyoruz. Bu durum tedarikten üretime, maliyetten pazarlamaya kadar tüm aşamaları olumsuz etkiliyor.

2023 yılı Ocak ayından itibaren karşılıksız çek ve protestolu senetlerde her ay büyük artışlar görüyoruz.

2024 yılının ilk yarısında karşılıksız çek tutarı ülkemizde %247, Antalya'da ise %385 artış göstermiştir.

Antalya'da karşılıksız çek oranı, uzun dönem ortalaması olan %0.5'ten üç kat artarak %1.5'e yükselmiştir.

Çekle işlem hacmi kentimizde, Ocak-Temmuz döneminde ülke ortalamasının altında kalmıştır. Antalya'da %63 artarken ülke genelinde %81 artış yaşanmıştır.

Temmuz ayındaki %62'lik enflasyonu göz önüne aldığımızda, kentimizde çekle ticaret neredeyse sıfır büyüme gerçekleşmiştir.

Şirket kurma ve kapanma eğilimleri de olumsuz bir tablo sergilemektedir. Ocak-Temmuz döneminde, ülkemizde kurulan şirket sayısı %15 azalırken, Antalya'da bu azalma %30'dur.

Kapanan şirket sayısı ise ülkemizde %28 artarken, Antalya'da %51 artmıştır.

Finansmana erişim açısından, Temmuz'dan Temmuz'a yıllık kredi artış oranı hem ülkemizde hem de kentimizde %50'dir. Ancak, yine %62'lik tüketici enflasyonunu göz önüne alındığında, reel kredi artışı sağlanamamıştır.

Sektörel kredi kullanımları; ticaret sektöründe %37 tarım sektöründe ise %33 artmıştır. Turizm sektörü kredileri ise %29 artış göstererek düşük seviyelerde kalmıştır.

Her ay düzenli paylaştığımız bu öncü göstergeler Antalya ekonomisinin Türkiye ekonomisinden negatif ayrıştığını göstermektedir.

Antalya ekonomisi 2018-2022 döneminde ülke ekonomisi %4.5 büyürken, %8.6 büyümeyi başarmıştır.

Antalya'nın son iki yıldır ülke ortalamasının altında kalması birçok nedenle açıklanabilir. Ancak en önemlisi döviz kuru-enflasyon makasıdır. Bu makas son dönemde iki katından fazla açılmıştır.

Ocak-Temmuz döneminde tüketici enflasyonu %29 artarken, dolar %11 artmıştır. Temmuz'dan Temmuz'a (1 yıllık dönem) baktığımızda ise tüketici enflasyonu %62, dolar %27 artmıştır.

Antalya, dünya genelinde dışa en açık kentlerden biri olarak, yüksek maliyet artışları yaşarken, döviz kuru artışları sınırlı kalmış, daralan taleple üretim ve ticaret yapmakta zorlanmaktadır. Bu durum sürdürülebilir değildir.

Karar vericilerimizin enflasyon tespit ve varsayımlarında mutlaka güncelleme yapmaları gerekmektedir. Böylece dikkatler, maliyet artışlarına daha fazla odaklanacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Ekonomide yaşadığımız zorlukların en ağır yükünü tarım sektörü taşıyor.

Tarımsal faaliyetlerimiz, uzun üretim dönemi ve kısa tüketim süreleriyle tanımlanır.

Bir üretim kararı aldıktan sonra koşullar değişirse yeni bir karara geçiş yapamazsınız. Diğer sektörler bu konuda daha esnektir ve değişen koşullara hızlıca uyum sağlarlar.

Tarımda ise hasat zamanı geldiğinde ürünü hemen toplamak ve değerlendirmek zorundasınız.

Koşullardaki sık değişiklikler veya artan istikrarsızlık, tarım sektörünü doğrudan ve şiddetli şekilde etkiler.

Bu durum tüm dünyada benzer şekildedir, ancak bizim ülkemizdeki etkisi çok daha yıkıcıdır.

Bu nedenle etkin işleyen piyasa koşullarına acil ihtiyacımız var.

Fiyatlarımızı maliyetlerimize göre belirleyemiyoruz; fiyatlar tamamen piyasa koşullarına bağlıdır.

Maliyetlerimizin altında bir fiyat oluştuğunda ya öz kaynaklarımızı ya da kredi imkanlarımızı kullanarak faaliyetlerimizi sürdürüyoruz.

Bunları başaramazsak tarımdan çekilmek zorunda kalıyoruz. Son birkaç yıldır sektörde yaşanan kayıplar ve çekilmeler bu sebepten kaynaklanmaktadır.

Tarımsal faaliyetler bizim için sadece bir iş değil, aynı zamanda bir yaşam biçimi ve gelenektir.

Sektörde kalabilmek için sonuna kadar direnmek zorundayız.

Başka çaremiz kalmazsa batık bir şekilde sektörden çekilmek zorunda kalırız.

Sektörümüz için bu gidişatın acilen tersine döndürülmesi gerekmektedir.

Değerli Arkadaşlar,

Ertelenmiş haliyle bu ay sonunda enflasyon muhasebeli geçici vergilendirmeler yapılacaktır.

Konuyla ilgili görüşlerimizi daha önce hem kamuoyu ile hem de ilgililerle paylaşmıştık.

Ancak özetle belirtmek gerekirse mevzuatımıza ve ekonomik yapımıza uygun olmayan bu geçici uygulamalar yerine, yıllık düzeyde enflasyon muhasebesinin uygulanmasını talep ediyoruz.

Tarım sektörü genel olarak özsermaye yoksunu bir yapıdadır.

Bu nedenle borçluluk oranları nispeten yüksektir. Stoklar sezon başında tedarik edilirken, ürünler sezon sonunda biriktirilir. Bu yüzden stok yapısı diğer sektörlerde olduğu gibi aylara göre dağılmamaktadır.

Sabit kıymetlerimiz toprak, araç ve makina ağırlıklıdır.

Bu varlıklara uygulanan amortisman sınırlandırılmışken ilk 6 ay için en az %19.5 değer artışı, zaten çok zor durumda olan sektörümüzü ciddi boyutta sık boğaz edecektir.

Fiktif yani ekonomik gerçekliği olmayan değer artışları, zarardaki işletmeleri karda gösterecek ve fiili zarara vergi yükü getirecektir.

Bu durum, sektörümüze de özel değildir, genel ve yaygındır. Sektörümüzdeki pek çok işletmenin kapanma riskiyle karşı karşıya kalmasından endişe ediyoruz.

Zarar etmiş işletmelere ya da faaliyet hacminden çok daha yüksek vergi yükü ile karşılaşan işletmeler üzerine ödenmesi imkânsız yükler getirecektir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Eylül ayında yeni Orta Vadeli Program (OVP) yayınlanacak. 2025-2027 dönemini kapsayacak bu programda, bir önceki OVP'nin tarım ile ilgili eksikliklerinin ve risklerinin ortadan kaldırılmasını talep ediyoruz.

2025-2027 OVP ile ilgili önerilerimiz:

- Temel amaçlar bölümünde tarımsal faaliyetleri, stratejik ve öncelikli faaliyet alanlarından biri olarak belirlemekte büyük fayda bulunmaktadır.

- Hedefler bölümünde tarım sektörünün ortalama yıllık büyümesini, genel ekonomik büyümenin üzerinde hedeflemek önemli bir adım olacaktır.

Politika ve Tedbirler bölümündeki özelliklerle;

İstihdam Bölümünde;

- Tarımsal faaliyetlerin kırdaki sürdürülebilirliği sağlamak için uyumlu ve avantajlı bir istihdam politikası belirlemek hayati ve stratejik bir önem taşımaktadır.
- Kırsal kesimi ve tarımda çalışmayı cazip kılacak sosyal güvenlik ve sosyal yardım koordinasyonunu sağlayacak düzenleme şarttır.
- Kırsal kesimi ve tarımda çalışmayı cazip kılacak uygulamalı mesleki eğitim politikası geliştirmek sektörün ve kırsal kesimin sürdürülebilirliği için şarttır.

Fiyat İstikrarı Bölümünde;

- Etkin işleyen bir yaş meyve sebze piyasasının oluşturulması için kapsayıcı bir düzenleme yapılması, fiyat istikrarının sağlanmasında büyük fayda sağlayacaktır.

Kamu Maliyesi Bölümünde;

- Tarımsal desteklerin öngörülebilir zamanlamayla ve anlamlı büyüklükte yeniden tasarlanması ve ekonomik etki analizlerinin yapılması tarımda kalıcı olumlu etkileyecektir.
- Tarımsal teşvikler, tarım sektörü ehliyetine sahip olanlara sağlanmalıdır. Böylece tarımsal sürdürülebilir büyümeye olumlu katkı sağlanacaktır.
- Tarımsal üretimi büyütmek kamu maliyesinin önemli bir politikası olarak tanımlanmalı ve teşvikler buna zemin hazırlamalıdır.
- Mevcut kurulu tarımsal kapasitenin sürdürülebilirliğine odaklanmış bir destekleme politikası tanımlanmalıdır.

Afet Yönetimi Bölümünde;

- Tarımsal alanların korunması konusu, afet yönetimi kapsamında özel olarak tanımlanmalı ve afet bakımından riskli yerlerdeki tarımsal alanlar özel koruma alanı olarak tanımlanmalıdır.

Yeşil Dönüşüm Bölümünde;

- Tarımsal üretimdeki yeşil mutabakat şartları için özel uyumlandırma politika uygulamalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Dijital Dönüşüm Bölümünde;

- Tarımsal üretim ve ürünler için özel bir dijital alt yapı uygulamasına ihtiyaç bulunmaktadır.

İş ve Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Bölümünde;

- Tarımsal yatırım projeleri için teminat, finansman, süre ve ehliyet konularında uygun koşullar ve önlemler tanımlanmalıdır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Antalya Ticaret Borsası olarak, üyelerimizin tarımsal ihracat kapasitelerini ve bilgi birikimlerini artırma amacıyla yürüttüğümüz Ticaret Bakanlığı destekli Ur-Ge projelerimiz büyük bir başarıyla devam ediyor.

Yaş Meyve Sebze İhracatının Geliştirilmesi Ur-Ge projemiz kapsamında üyelerimiz; 2022 Kasım ayında Tayland, 2023 yılında ise Litvanya, Letonya ve Estonya'yı ziyaret etmişlerdi. Bu yıl Mart ayında İngiltere'yi, geçtiğimiz hafta ise Meclis Başkanımız Erdoğan Ekinci'nin liderliğinde Norveç ve İsveç'i de ziyaret ettiler.

Bu ziyaretlerde, yerel ithalatçı firmalarla bire bir görüşmeler gerçekleştirerek ticari işbirliği fırsatlarını değerlendirdiler.

Yaş meyve sebze sektöründeki işleyişi yerinde görmek amacıyla firma, hal ve lojistik merkezleri gibi saha ziyaretlerinde bulundular.

Norveç ve İsveç büyükelçilerimizle yapılan ziyaretler sayesinde, bu ülkelerin ticaret sistemleri hakkında da kapsamlı bilgiler edindiler.

Üyelerimizin bu önemli ziyaretler ve görüşmeler sonucunda elde ettikleri kazanımların, ticaret ve Ar-Ge faaliyetlerimize olumlu katkılarda bulunmasını diliyorum.

Projemiz ile sağlanan uluslararası işbirliği fırsatları, yaş meyve sebze sektörümüzün küresel pazarlarda daha rekabetçi ve güçlü bir konumda olmasını sağlayacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Antalya'mızın 18. coğrafi işaretli ürünü Kumluca Belediyemiz tarafından tescil ettirilen “Antalya Topak Kızartması” oldu. Yöresel yemeğimize coğrafi işaret tescili kazandırarak değerlerimize sahip çıkan belediyemize teşekkür ediyorum. Antalya'mıza hayırlı olsun.

Değerli Arkadaşlar,

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin liderliğinde, Borsamız ve diğer paydaşların desteğiyle bu yıl 6-8 Eylül tarihlerinde düzenlenecek olan “3. Uluslararası Food Fest Antalya Gastronomi Festivali”nin coğrafi işaretli ürünlerimizin tanıtımına, gastronomi dünyasına ve kentimiz ekonomisine ilave katkılar sağlayacağına inanıyorum. Kentimiz ekonomisine ilave katkılar sağlayacağına inandığımız bu organizasyon için Muhittin Böcek Başkanımıza ve emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Hemşerilerimizi ve misafirlerimizi Antalya'mızın lezzetleriyle buluşmaya davet ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Antalya Ticaret Borsası olarak, 16 yıldır yürüttüğümüz Yöresel Ürünler Projesi ve YÖREX Fuarı ile kırsal kalkınmayı destekliyor, yöresel ve coğrafi işaretli ürünleri tanıtıyoruz. Küçük üreticiler ve kooperatifler için iş fırsatları yaratarak tarımsal çeşitliliği koruyor ve yerel ekonomilere katkıda bulunuyoruz.

YÖREX'in başarısı, birliğimizin, kalkınma ajanslarının, yerel ve ulusal kurumların değerli destekleriyle mümkün oldu. Sağlanan destekler sayesinde kırsal bölgelerdeki ürünlerin tanıtımı artırıldı, kültür turizmi teşvik edildi ve ürünlerin ticari değerleri yükseltildi.

Bu yıl, 9-13 Ekim tarihlerinde düzenleyeceğimiz 13. YÖREX'te, "Sizin Oraların Nesi Meşhur?" sloganıyla üreticileri, ticaret erbabını ve ilgili kurumları davet ediyoruz.

YÖREX'e destekleri için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu ve camiamıza, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih KACIR ve kalkınma ajanslarımız ile tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyorum. Yöresel ürünlerimizi korumak ve ekonomik değerini artırmak için hız kesmeden çalışmaya devam edeceğiz.

Sözlerimi tamalarken 30 Ağustos Zafer Bayramımızı kutluyorum. Başta Mustafa Kemal ATATÜRK olmak üzere vatanımız uğruna canlarını feda eden şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.

Saygılarımla,

